

Тридцятье січня

Класна робота

Розгадайте ребус

Поясніть написання суфікса

Запишіть прислів'я і приказки, розкривши дужки. Поясніть їх зміст

- 1) (Не)звання дає знання, а навпаки.
- 2) (Не)смерть страшна, а (не)дуга.
- 3) У (не)роби завжди неврожай.
- 4) Не так лінь, як (не)охота.
- 5) Не ходи поночі, не шукай (не)мочі.

Правопис складних іменників

Дослідження-міркування

Знайдіть заховані словосполучення у складних словах

Звукозапис, сталевар,
медкомісія,
лісостеп, землетрус, спос

Висновок

Складні
слова

Складним називають слово, яке має два чи більше коренів. **НАПРИКЛАД:** ві́тродви́гун, ві́деокаме́ра, чо́рно-бро́вий.

Сполучні
голосні

Складні слова творимо за допомогою сполучних голосних [о], [е] або без них. **НАПРИКЛАД:** водогра́й, спорто́вари, краєзна́вство.

Запам'ятайте!

БЕЗ дефіса

Металопластик

є сполучний голосний

Дефіс

Інтернет-магазин

Немає сполучного
голосного, два
самостійних іменники

Разом	Через дефіс
1) слова з першою іншомовною частиною: архі-, архи-, бліц-, гіпер-, екстра-,макро-, максі-, міді-, мікро-, міні-, мульти-, нано-, полі-, преміум-, супер-, топ-, флеш-: анти-, віце-, екс-, контр-, лейб-, обер-, штабс-, унтер, ультра-: антивірус, віцепрем'єр, віцеконсул, ексчемпіон, ексміністр, експрезидент, контрадмірал, контрудар, лейбгвардієць, оберлейтенант, штабскапітан, унтерофіцер. макромолéкула, макроеконóміка, максіодяг, мідіодяг, мікроорганізми	1) Утворені з двох самостійних основ без сполучного звука: лікар-еколог, Вовчик-Братик
2) Утворені за допомогою сполучного голосного: чорнозем, криголам, лісостеп	2) Назви проміжних частин світу: норд-вест
3) Утворені з дієслова в наказовій формі та іменника: горицвіт, перекотиполе	3) Назви деяких рослин: мати-й-мачуха, євшан-зілля, сон-трава
4) Утворені від кількісного числівника у формі родового відмінка та іменника: десятиріччя; АЛЕ: 10-річчя	4) Утворені від близьких за значенням слів, що передають одне поняття: хліб-сіль (їжа), батько-мати (батьки)
5) Утворені від трьох і більше основ: світловодолікування	
6) З першою частиною пів-, напів-, полу-(єдине поняття і не виражає значення половини): напівімла, полумисок, південь, півострів	

Агро

агроколедж

АВТО

автосалон

Аеро

аероплан

Вело

велоспорт

МОТО

мотоспорт

ФОТО

фотозвіт

Зоо

зоомагазин

Стерео

стереосистема

Гідро

гідросистема

Радіо

радіотрансляція

Теле

телетрансляція

ukrainian_language

$\alpha\beta$

Альфа-промені
Бета-розпад

Міні
мініспідниця

Мульти
мультимільйонер

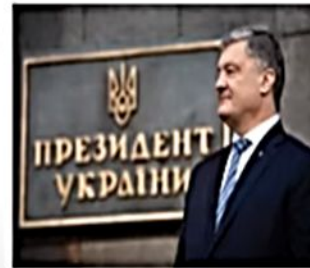

Міді
мідіспідниця

ukrainian_language

Топ
топмодель

Експрезидент
Віцепрем'єр

Максі
максісукня

Штабскапітан
Унтерофіцер
Оберлейтенант
Лейбмедик

Спишіть слова, розподіляючи в дві колонки:

а) ті, які пишуться разом;

б) ті, які пишуться через дефіс

Міні/пекарня, перекоти/поле, жар/птиця,
генерал/полковник, виставка/продаж,
прем'єр/міністр, овоче/сховище, блок/схема,
сто/річчя, контр/адмірал, хлібо/піч, щастя/доля,
гідро/парк, Свят/вечір, плащ/палатка,
крісло/гойдалка, гірсько/лижник.

Перевірте себе

Разом

Мініпекарня

перекотиполе

овочесховище

сторіччя

контрадмірал

хлібопіч

гідропарк

Святвечір

гірськолижник

Через дефіс

жар-птиця

генерал-полковник

виставка-продаж

прем'єр-міністр

блок-схема

щастя-доля

плащ-палатка

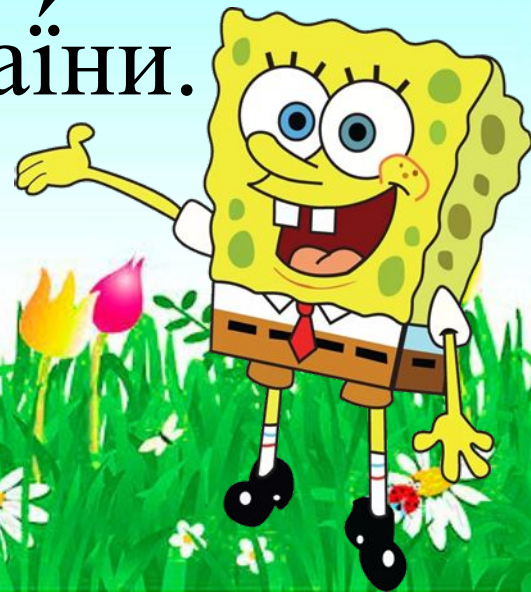
крісло-гойдалка

Запам'ятайте!

Слова із *пів-* пишемо окремо:

пів а́ркуша, пів ві́дрá, пів годíни, пів
лі́тра, пів мі́ста, пів огі́рка, пів о́строва,
пів я́блука, пів ящи́ка, пів я́ми; пів
Євро́пи, пів Ку́єва, пів Украї́ни.

Запам'ятай!

Якщо ж **пів-** з наступним іменником у формі **називного відмінка** *становить єдине поняття і не виражає значення половини*, то їх пишемо **разом**:

півáркуш, південь, півзáхист, півкóло, півкúля, півлітра (розм.пляшка з олією або іншою рідиною ємністю 0,5 літра), півмісяць, півóберт, півовáл, півóстрів.

півкуля

півколо

півмісяць

південь

півострів

Запам'ятай!

Слова з частинками **напів-**,
полу- пишемо **разом**:
напіваавтомат, напівкущ,
напівлюдина, **полу**мисок,
полукіпок.

Гра «Упіймай помилку»

Знайдіть і виправте помилки

- 1) Протока вузькою смужкою проходить поміж пів-островом Брансвік і островом Скорботи, що простягся серед сили дрібних острівців. (Жуль Верн “Діти капітана Гранта”.)
- 2) А хто від правди ступить на півметра, – душа у нього сіра й напів мертва. (Ліна Костенко)
- 3) І раптом цей чотирнадцятирічний підліток, іще напів-дитина, збагнув, навіщо барон відкупив у нього сміх. (Джеймс Крюс “Тім Талер, або Проданий сміх”.)

Вправа з ключем

Запишіть іменники у дві колонки:

1) які пишуться разом;

2) які пишуться через дефіс

Індо/китай, руко/пис, блок/система, життє/пис,
е/кабінет, зюйд/вест, авто/страда, верто/літ,
дизель/поїзд, ін/новація, інженер/механік,
єдино/початок, їжачок/лісовичок.

Підкресліть першу букву - прочитаєте другу
частину вислову Шерлока Холмса:

"Найдосконаліший мозок..".

Перевір себе

разом

Індокитай

рукопис

життєпис

автострада

вертоліт

інновація

єдинопочаток

через дефіс

блок-система

е-кабінет

зюйд-вест

дизель-поїзд

інженер-механік

їжачок-лісовичок.

Найдосконаліший мозок
іржавіє без дії.

Гра „Третій зайвий”

Визначити у кожному рядку „зайве слово”,
пояснити свій вибір:

- а) щастя/доля, сон/трава, віце/президент;
- б) фото/модель, чар/зілля, міні/спідниця;
- в) гіпер/маркет, більш/менш, секундо/мір;
- г) гори/цвіт, пів/ Люботина, вербо/ліз;
- г) пів/ящика , пів/ огірка, пів/день.

Запишіть складні іменники разом і через дефіс

Прес/конференція, віце/консул, каво/варка,
електро/плита, екс/чемпіон, бал/маскарад,
продавець/консультант, Зайчик/Побігайчик,
гідро/станція, музей/квартира, анти/циклон,
контр/адмірал, авто/заправка, міні/футбол,
інтернет/магазин, фан/клуб, веб/камера,
стоп/кран.

Дякую за роботу!
До зустрічі!

Домашнє завдання

Запишіть складні іменники разом і через дефіс

Прес/конференція, віце/консул, каво/варка,
електро/плита, екс/чемпіон, бал/маскарад,
продавець/консультант, Зайчик/Побігайчик,
гідро/станція, музей/квартира, анти/циклон,
контр/адмірал, авто/заправка, міні/футбол,
інтернет/магазин, фан/клуб, веб/камера,
стоп/кран.

Використані джерела

- <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-pravopis-s-kladnih-imennikiv-534826.html>